

Herontwikkeling Sint Bavostraat 19 Rijsbergen

Ecologische quickscan

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling Sint Bavostraat 19 Rijsbergen

Ecologische quickscan

Datum 24-02-2020

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
btw-id NL001289728826
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	<i>2001-5</i>
<i>Tekst en samenstelling</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Foto's</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>Foto op omslag</i>	<i>Jan Maassen</i>
<i>In opdracht van</i>	<i>Adviesbureau Schoenmakers Molenzicht 2 4881 BW Zundert</i>
<i>Wijze van citeren</i>	<i>J.F.G. Maassen, Herontwikkeling Sint Bavostraat 19 Rijsbergen</i>
<i>Contactpersoon</i>	<i>Mw. L. Schrauwen (Schoenmakers)</i>
<i>Status</i>	<i>Definitief</i>
<i>Datum</i>	<i>24-02-2020</i>

© 2020 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Doelstelling	9
	1.3 Toetsingskader	9
	1.4 Leeswijzer	10
2	Het plangebied, beoogde ontwikkeling en ingrepen	11
	2.1 Ligging van het plangebied	11
	2.2 Inrichting en het huidig gebruik van het plangebied	11
	2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	12
3	Wettelijk kader	15
	3.1 Inleiding	15
	3.2 Soortenbescherming	15
	3.3 Gebiedsbescherming	17
	3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones	18
	3.5 Bescherming houtopstanden	18
	3.6 Rode Lijst	19
4	Onderzoeksresultaat en effectenbeoordeling	21
	4.1 Methodiek	21
	4.2 Gebiedsbescherming	22
	4.2.1 Beschermd natuurgebied	22
	4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.	24
	4.3 Soortenbescherming	25
	4.3.1 Vaatplanten en bladmosse	25
	4.3.2 Zoogdieren 1 (grondgebonden)	26
	4.3.3 Zoogdieren 2 (vleermuizen)	27
	4.3.4 Vogels	29
	4.3.5 Reptielen, amfibieën en vissen	32
	4.3.6 Ongewervelden	34
	4.4 Bescherming houtopstanden	35
5	Conclusie	37
	5.1 Samenvatting effectenbeoordeling	37
	5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming	38
6	Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling	41
	6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen	41
	6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen	41
	6.2 Aanbeveling en advies	41
7	Bronnen	43
	Bijlage 1 - Toelichting soortenbescherming	45
	Bijlage 2 - Soorten van de Vogelrichtlijn	46
	Bijlage 3 - Soorten van de Habitatrichtlijn	47
	Bijlage 4 - Nationaal beschermde soorten ('andere soorten')	50
	Bijlage 5 - Soorten met een vrijstelling	53

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer heeft het voornemen tot wijziging van een vigerend bestemmingsplan om de oprichting van appartementengebouw met 6 wooneenheden mogelijk te maken op een locatie in het oude centrum van Rijsbergen waar het adres St. Bavostraat 19 is gevestigd. Het betreffende perceel is momenteel geheel bebouwd en staat kadastraal geregistreerd als gemeente RBG, sectie H, nummer 1922.

Adviesbureau Schoenmakers te Zundert heeft de opdracht om deze ontwikkeling mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders. In het kader daarvan dient een quickscan flora en fauna te worden uitgevoerd. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Doelstelling

Doormiddel van deze quickscan worden aanwezige beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en de mogelijke effecten daarop als gevolg van de beoogde herontwikkeling.

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen/uitsluiten van aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Beoordeeld wordt welke wijze en in welke mate de beoogde ontwikkeling effect kan hebben op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Aanvullend wordt bepaald of ontwikkelingen effect hebben op beschermde natuurwaarden van nabijgelegen Natura 2000- gebieden, gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland, speciale provinciale beschermingszones en houtopstanden die op basis van de Wet natuurbescherming zijn beschermd. Als de beoogde ontwikkeling kan leiden tot negatieve effecten die een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming tot gevolg kunnen hebben, wordt de noodzaak voor een ontheffingsaanvraag beoordeeld en/of doet deze quickscan aanbeveling voor vervolgstappen om overtreding van deze verbodsbepalingen te voorkomen.

1.3 Toetsingskader

Deze quickscan toets aan

- Wet natuurbescherming op de onderdelen
 - Wnb soortenbescherming: hoofdstuk
 - Wnb gebiedsbescherming
 - Wnb houtopstanden
- Provinciale regelgeving op de onderdelen
 - Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant
 - Groenblauwe mantel
 - Natuur Netwerk Brabant
- Gemeentelijke regelgeving op het onderdeel
 - APV-bomenkap

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de inrichting van het plangebied, de ligging van het plangebied in de omgeving en de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader geschetst dat de Wet natuurbescherming en de provinciale regelgeving biedt. Hoofdstuk 4 beschrijft in het eerste onderdeel de uitvoering van het onderzoek en de methoden die hierbij gehanteerd worden. In de volgende onderdelen van dit hoofdstuk worden de gebiedsbescherming en soortenbescherming behandeld. Per gebied en soortgroep wordt behandeld welk effect de ingrepen op beschermde soorten en gebieden kunnen hebben. In hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten die tot een overtreding van de Wet natuurbescherming kunnen leiden op beschermde gebieden en soorten kort samengevat. Aangegeven wordt welke overtredingen van wetsartikelen mogelijk zijn en voor welke ingrepen vervolgonderzoek en/of ontheffing nodig zijn. In hoofdstuk 6 wordt aangegeven welk voorzorg- en mitigatiemaatregelen gewenst zijn om overtredingen te voorkomen.

2 HET PLANGEBIED, BEOOGDE ONTWIKKELING EN INGREPEN.

2.1 Ligging van het plangebied

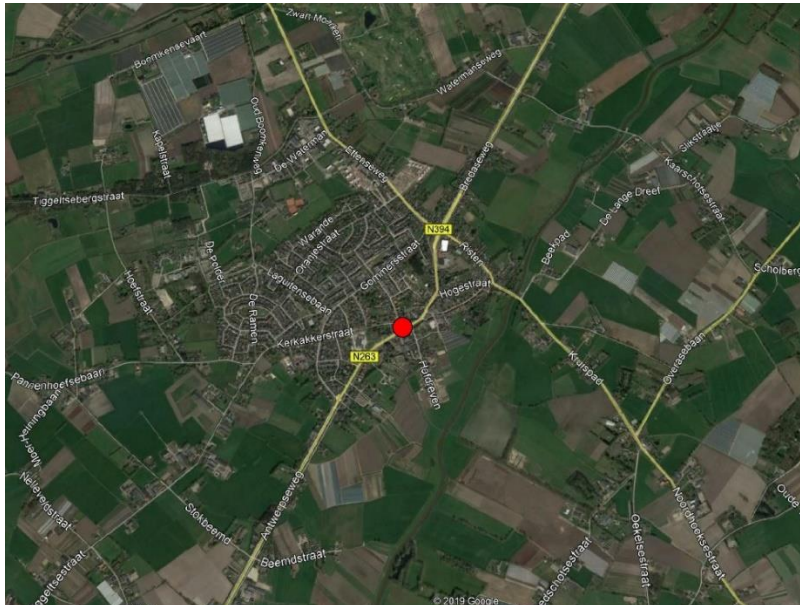

Fig.1. Ligging van het plangebied (rode stip) in de bebouwde kom van Rijsbergen.
Luchtfoto: Google Earth

Het plangebied is gelegen binnen binnen de bebouwde kom van Rijsbergen, zowel dicht bij het oude dorpscentrum als bij het buitengebied ten oosten van de bebouwde kom. De Sint Bavostraat, waaraan het plangebied ligt, is deel van de N263, een drukke regionale verbindingsweg die door het centrum van Rijsbergen voert. Het plangebied ligt geheel ingesloten binnen een verstedelijkte omgeving, maar hemelsbreed op korte afstand van het buitengebied. Binnen dit buitengebied stroomt op korte afstand van slecht 0,4 km oostelijk van het plangebied de beek de Weerijds dicht langs de bebouwde kom van Rijsbergen. De loop van de beek heeft de status van ecologische verbindingstructuren. Het oude deel van de bebouwde kom van Rijsbergen waarbinnen het plangebied ligt, kent een ruime groene dooradering die vogels en vleermuizen een goede verbinding met het buitengebied biedt. Op korte afstand van 50 m zuidelijk ligt een stadspark met veel oude bomen als deel van deze groene dooradering. Het park is van oorsprong waarschijnlijk een oude kloostertuin.

2.2. Inrichting en huidig gebruik van het plangebied

Het plangebied betreft een vrijwel geheel bebouwd oppervlak grondgebied. De hoofdbebouwing is een oud bedrijfsgebouw van een industriële architectuur die stamt uit de vooroorlogse periode van de vorige eeuw. De buitengevels met het kenmerkende vensterwerk zijn nog steeds in hun oorspronkelijke staat behouden. Van oorsprong was in het gebouw een smederij gevestigd. De laatste bedrijfsvoering, die sinds enkele jaren gestopt is, betrof een drogisterij. Momenteel staat het gebouw leeg en is in gebruik als tijdelijke kinderopvang.

Dit hoofdgebouw is twee etages hoog, waarvan de bovenetage ingericht is voor bewoning. Het gebouw is voorzien van een plat dak; dakkappen en daarmee zolderruimten, ontbreken. In latere perioden is het terrein achter het gebouw opgevuld met een aanbouw van laagbouw, dusdanig dat het plangebied bijna geheel overkapt is. De enige open en groene ruimte betreft een klein binnenplaatsje op de grens met het naburig pand van adres Sint Bavostraat 15. De aanbouw is momenteel in gebruik als garage en was oorspronkelijk in gebruik als bedrijfsruimte.

Alle bebouwing verkeert bouwkundig in goede staat. Wel is langs alle dakranden van het hoofdgebouw een bekisting van de regengoten aanwezig die veel tekenen van achterstallig onderhoud toont. Het gebouw is geheel ontoegankelijk van buiten; alle ramen zijn nog heel en er zijn geen zichtbare openingen naar de binnenruimten te bekennen. De binnenruimten verkeren in ordelijke en aangeveegde staat, zijn opgeruimd en ontdaan van alle losliggende zaken en verplaatsbare interieurstukken. Uitgezonderd een kleine kelderruimte en enkele kast- en toiletruimten is overal inval van daglicht.

Het enige groen, en niet overkapte ruimte, betreft het hiervoor genoemd binnenplaatsje. Dit binnenplaatsje is slechts enkele vierkante meters groot en voor het grootste deel bestraat. Deze bestrating is overgroeid met mossen, onkruiden en klimop. Er staan wat wintergroene sierstruikjes aangeplant en de muren zijn begroeid met een afgestorven klimopstruik. Het enige andere groen binnen de invloedssfeer van het plangebied zijn de twee bomen ter hoogte van de noordgevel. Echter deze staan op openbaar terrein en vallen feitelijk buiten het plangebied.

Fig.2. Het plangebied is rood omkaderd. (Luchtfoto Google Earth)

2.3 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen.

De beoogde ontwikkelingen betreffen de volgende.

- Op een geheel bebouwd perceel wordt alle bebouwing gesloopt.
- Na de sloop wordt op het vrijgekomen terrein nieuwbouw gerealiseerd van een appartementencomplex met 6 woonéenheden.
- Voor deze ontwikkeling behoeven geen groenstructuren geamoveerd te worden noch vindt er kap van houtopstanden plaats. Het voornemen is om twee wegbomen te behouden.

Zicht op het plangebied vanaf de Sint Bavostraat

Bomen aan noordgevel

Achterkant van de bebouwing

Binnen beneden

Kelderruimte

Binnen boven

Binnenplaatsje

3. WETTELIJK KADER

3.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

3.2 Soortenbescherming

Bij de Wet Natuurbescherming gelden een aantal verbodsbepaling ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). De wet kent twee beschermingsniveaus waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden.

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Europees beschermde soorten

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten. De bescherming van vogels is op Europees niveau geformaliseerd doormiddel van de Vogelrichtlijn en die van de overige soortgroepen doormiddel van de Habitatrichtlijn. De Europese bescherming middels de Habitatrichtlijn beschermd soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV en het verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Dit betreffen o.a. alle vleermuissoorten die in Nederland en Europa inheems zijn. Op deze soorten is het beschermingsregime van § 3.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Voor soorten van Verdrag van Bonn bijlage II is de bescherming bij ingang van de Wet Natuurbescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregiem van nationaal beschermde soorten (zie verder bijlage 1).

Nationaal beschermde soorten ("andere soorten")

Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht. De 'andere' nationale soorten staan vermeld in bijlage A en B van de wet die hoort bij artikel 3.10 en 3.11. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst. Op deze soorten (zie bijlage 4) is het beschermingsregime van § 3.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Bescherming verblijfplekken

Ook verblijfplaatsen van soorten uit beide categorieën die als "vast" kunnen worden aangemerkt zijn beschermd en worden aangeduid als jaarrond beschermde verblijfplekken. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts éénmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Voor soorten die onder de

Vogelrichtlijn vallen zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek (zie hoofdstuk 3.3). In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken.

Ontheffingsplicht

Alle beschermde soorten zijn in principe ontheffingsplichtig. Als men kan garanderen dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg hebben geldt een vrijstelling. Een mogelijkheid om een dergelijke garantie te geven is onder meer door het werken met een door de bevoegde instantie goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle vogelsoorten en nationaal beschermde soorten, zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving).

Beschermingsregiem soorten vogelrichtlijn §3.1 Wnb	Beschermingsregiem soorten Habitatrichtlijn §3.2 Wnb	Beschermingsregiem andere soorten §3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden om eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen en te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Als dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men afhankelijk van de soort en ingreep ontheffing aanvragen van artikelen geformuleerd in de Vogelrichtlijn (§3.1 Wnb), of Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb) of het beschermingsregiem “Andere soorten” (nationaal beschermde soorten) (§3.3 Wnb).

Voor jaarrond beschermde verblijfplekken en functionele leefomgeving van soorten die onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijnen vallen is respectievelijk artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.1 lid 2 van toepassing en geldt een verbod om de verblijfplekken en functioneel leefgebied te verstoren. De wet beschermt jaarrond beschermde verblijfplekken van nationaal beschermde soorten volgens artikel 3.10 lid 1b. Bij deze categorie is, evenals bij vogels waarvan de nestplekken niet jaarrond beschermd zijn, het verbod tot opzettelijke verstoring niet van toepassing, noch de bescherming van de functionele leefomgeving. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een zorgplicht opgenomen:

Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd om die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Toetsing

In tegenstelling met de voorgaande Flora en Faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt o.a. beoordeeld op de volgende punten:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden
- aanwezigheid van een wettelijk belang
- de staat van instandhouding van de soort en behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een Nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming van flora en fauna.

3.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbindingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natura 2000-gebied

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregime vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend als er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een “lichte” beoordeling doormiddel van een Verslechteringoets. Bij significante negatieve effecten wordt de “zware” route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

Natuur Netwerk Nederland (NNN-gebied)

Het uitgangspunt voor de bescherming van gebieden die vallen onder Natuurnetwerk Nederland is de eis dat de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet door een ingreep worden aangetast. In of in de directe nabijheid van een NNN-gebied geldt het ‘Nee, tenzij’ principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan die de ‘wezenlijke kenmerken of waarden’ aantasten.

3.4 Bijzondere provinciale beschermingszones

Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant

Stromingen in het grondwatersysteem kunnen veranderen door verandering van bodemopbouw of het doorboren van lagen (bij grondverzet of diepploegen). Deze activiteiten kunnen een negatief effect hebben op de (grond)waterstand in kwetsbare natte natuurgebieden (Natte natuureparels). Artikel 12 van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant verbiedt daarom binnen de aangewezen attentiegebieden alle ingrepen die van negatieve invloed kunnen zijn op de waterkwaliteit en waterstromen binnen de ecologische hoofdstructuur.

Groenblauwe mantel

De provincie Noord-Brabant heeft in de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening (2010) een keuze gemaakt voor behoud en versterking van de kwaliteiten van het landelijk gebied. Voor dit doel zijn 2 robuuste structuren ingesteld; de agrarische structuur en de groenblauwe structuur. De groenblauwe structuur bestaat uit de Groenblauwe mantel en het kerngebied Groenblauw.

De Groenblauwe mantel is een buffer tussen het kerngebied Groenblauw met het agrarisch en verstedelijkt gebied. Het kerngebied Groenblauw bestaat uit de ecologische hoofdstructuur (NNN) inclusief de ecologische verbindingzones en de gebieden voor behoud en herstel van watersystemen. De Groenblauwe mantel geeft naast de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem ook ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties, zoals landbouw en recreatie, mits deze bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap; Vanuit de watercomponent wordt vooral ingezet op het kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen. In Artikel 6 van de Verordening ruimte 2014 van de provincie Noord-Brabant worden de doelstellingen van de Groenblauwe mantel geformuleerd en de verbodsbepalingen die gelden voor de Groenblauwe mantel. Deze verbodsbepalingen verbieden activiteiten die in strijd zijn met de hiervoor aangegeven doelstellingen met betrekking tot natuurbescherming, behoudt van landschappelijke kwaliteiten, bescherming van watersystemen en behoudt van bufferfunctie met het groenblauwe kerngebied.

3.5 Bescherming houtopstanden

De Wet natuurbescherming § 4.1. Houtopstanden vervangt de voormalige Boswet, waarbij dezelfde voorwaarden grotendeels gelden. Evenals de Boswet betreft de bescherming in het algemeen houtopstanden buiten de bebouwde kom zover deze een groter oppervlak van 10 are hebben of een rij van meer dan 20 bomen betreffen, geen deel uitmaken van begroeiingen op erven of in tuinen en

geen aanplant voor cultuurdoeleinden en houtwinning betreffen. Er geldt een meld- en heraanplant plicht.

3.6 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein beherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

4. ONDERZOEKSRESULTAAT

4.1 Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en directe omgeving. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. van de nationale databank (NDFF), kennisdocumenten en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving, de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet-gebieden als Habitat- en Vogelrichtlijngebieden en Natuurnetwerk Nederland (NNN), en bijzonder provinciale beschermingszones (Groenblauwe mantel). Daarvoor is o.a. gebruik gemaakt van de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en die van de provincie Noord- Brabant.

Veldonderzoek

Het veldbezoek werd op 5-2-2020 tussen 13.00 en 14.00 uur uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het rond de graden 7 C, weinig wind (wk1), half bewolkt tot onbewolkt, helder en droog. Een weertype dat als getypeerd kan worden als rustig en zacht winterweer

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Ook is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. holen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

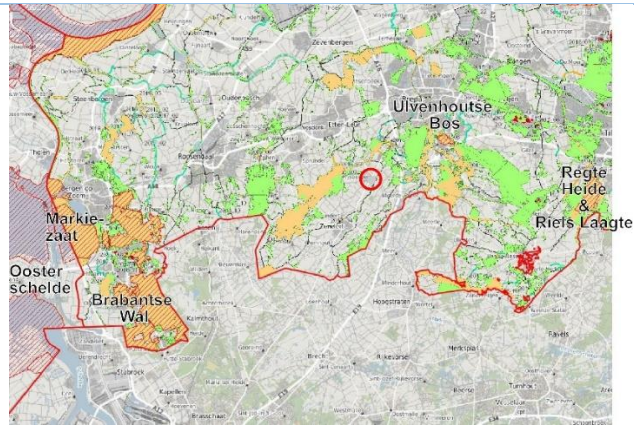
4.2 Gebiedsbescherming

4.2.1 Beschermd natuurgebied

Ligging

Fig.4 Ligging van het plangebied (binnen rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000 gebied (rood gearceerd).

Bron: Provincie Noord-Brabant

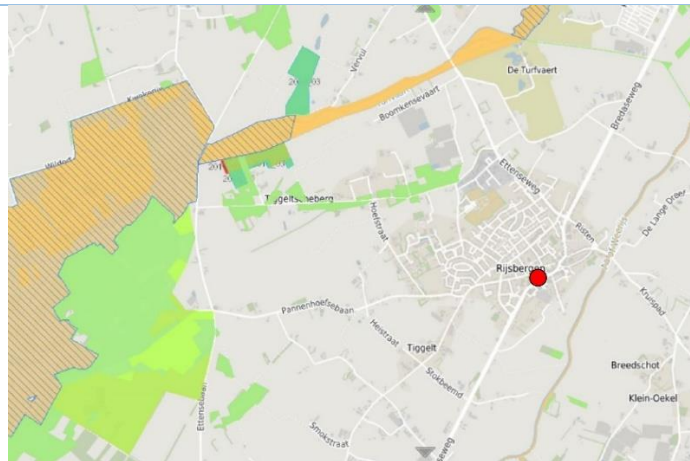
Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebieden betreffen het *Ulvenhoutse Bos* en *Regte Heide & Rielse Laagte* respectievelijk op afstanden van 8 km hemelsbreed noordoostelijk en 22 km hemelsbreed oostelijk. Op iets grotere afstanden van 22km tot 30 km westelijk van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden de *Brabantse Wal*, *Markiezaat* en *Oosterschelde*. Overige natura 2000-gebieden liggen op grotere afstanden.

Fig.5. Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van de NNN-structuren (helder gekleurde oppervlakken).

Verklaring.
Oranje en gearceerd: Natte Natuurplek
groen: overig NNB-gebied

Bron: Provincie Noord-Brabant

NNN-gebied

Het dichtstbijzijnde gebied dat onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB) valt betreft de loop van de beek de Weerij op 0,4 km oostelijk van het plangebied. Aan de beek is de functie van ecologische verbingsstructuur toegekend. Ander nabijgelegen NNN-gebied ligt ten noorden van de bebouwde kom van Rijsbergen op een afstand 1,2 km noordwestelijk van het plangebied. Dit betreft een strook bosgebied (Tiggeltseberg) waaraan het beheertype van 16.03 van Droog bos met productie is toegekend. Groter aanééngesloten NNN-gebied ligt op een afstand van 3 km westelijk en betreft het landgoed Pannenhoeft en daarop aansluitend de Moeren, Oude Buisse Heide en de Turfvaart/Bijloop. Dit gebied bevat droog bos van het beheertype N15.02 van Dennen, eiken- en beukenbos en kwetsbare natte natuur in de vorm van vochtige heide, beekbossen en zwak gebufferde waters.

	Wegens de aanwezigheid van kwalitatieve hoogwaardige natte natuur is aan dit gebied grotendeels de status van Natte Natuurparel toegekend.
--	--

Effectenbeoordeling	
Toelichting	De Wet natuurbescherming onderscheid naast een directe aantasting ook een indirecte aantasting door factoren die op afstand van invloed zijn, de zgn. externe werking. Voor NNN-gebied geldt deze externe werking alleen indien sprake is van een aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken zoals die in het beheer- en ambitieplan zijn vastgelegd. Zover de externe werking betrekking heeft op de toevoer van stoffen door lucht en water geldt deze in het kader van de Wet natuurbescherming uitsluitend voor Natura 2000-gebied en niet voor NNN-gebied.
Algemeen	Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS of Natura2000-gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is daarom geen sprake.
Natura 2000	<i>Externe werking op korte afstand</i> Alle Natura 2000 gebieden liggen op voldoende ruime afstand om geen negatieve invloeden verwacht worden van factoren met een externe werking die met een korte reikwijdte op afstand werken, als bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. <i>Stikstof</i> Een mogelijke werking op afstand geldt hier uitsluitend de factor stikstofdepositie op Natura 2000-gebied. Een factor die ook op grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van bijzonder negatieve invloed kan zijn op kwetsbare natuurgebieden. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van de factor stikstofdepositie plaats vinden ten gevolge de uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens de bouw gebruikt worden. Na de uitvoerende fase kan verwacht worden dat de nieuwbouw en de verkeersbewegingen die deze genereren een nieuwe bron van stikstofuitstoot is. Gelet op de relatief grote afstanden tot de Natura 2000-gebieden, de schaal en aard van de werkzaamheden en de nieuwe functie die het plangebied verkrijgt, kan redelijkerwijs uitgesloten worden dat deze uitstoot een dusdanige bijdrage levert aan de bestaande achtergronddepositie die leidt tot kwaliteitsverlies van beschermd natuurgebied of overschrijding van grenswaarden zoals die gesteld zijn voor de dichtsbijzijnde Natura 2000-gebieden. <u>Conclusie</u> Negatieve effecten op Natura 2000 gebied die tot kwaliteitsverlies en overschrijding van de gestelde drempelwaarden leiden kunnen uitgesloten worden gelet op de afstand, schaal en aard van de voorgenomen ontwikkelingen. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.
NNB-gebied Beleidskader	De Verordening ruimte NB stelt in artikel 5.1.lid 7, dat als een bestemmingsplan gelegen buiten het Natuur Netwerk Brabant leidt tot een aantasting van de wezenlijke ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water, negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.
NNB-gebied effecten	De dichtstbijzijnde gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en liggen op geruime afstand van het plangebied. Gelet op deze afstand en reikwijdte

en conclusie	van de ontwikkeling kunnen effecten die de wezenlijke waarden en kenmerken van NNB-gebied aantasten geheel uitgesloten worden <u>Conclusie</u> Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.
---------------------	---

4.2.2 Overige provinciale beschermingszones.

Ligging	Op de Themakaart 'natuur en landschap' in de Verordening ruimte Noord-Brabant is het plangebied aangeduid als gelegen buiten de structuur 'Groenblauwe mantel' en buiten het attentiegebied NNB.
<i>Fig.6 Het plangebied ligt binnen de rode cirkel.</i> <i>Bron: Ruimtelijke Plannen provincie Noord-Brabant</i>	
Effecten-beoordeling en conclusie	Door de ligging van het plangebied buiten de speciale provinciale beschermingszones van Groenblauwe mantel en Attentiegebied NNB kunnen overtredingen van artikel 12 en 6 van de Verordening ruimte NB uitgesloten worden.

4.3 Soortenbescherming

4.3.1 Vaatplanten en bladmossen

Bescherming, voorkomen en verspreiding	
Habitatrichtlijn	De Habitatrichtlijn beschermt een viertal inheemse plantensoorten van bijlage 4 van de Habitatrichtlijn en 2 soorten van bijlage 2. De bijlage 4-soorten betreffen de vaatplanten drijvende waterweegbree, kruipend moerasscherm, groenknolorchis en zomerschroeforchis. Als bijlage 2-soorten worden de bladmossen geel schorpioenmos en tonghaarmuts vermeld. De strikte bescherming van de bijlage 2-soorten geldt alleen binnen hun prioritair aangewezen habitatgebieden. Voor beide bladmossoorten betreffen dit respectievelijk hoogveengebied en rivier begeleidend ooibos. Alle genoemde soorten zijn te strikt gebonden aan een hoogwaardig natuurlijk milieu van water, moerassen en vochtige heide en blauwgraslanden om buiten natuurgebied te verwachten.
Nationale bescherming	Onder de nationale bescherming vallen 76 soorten vaatplanten waarvan de meeste uiterst zeldzaam zijn. Onder deze beschermingscategorie vallen een hoog aandeel zeldzame akkeronkruiden die als gevolg van de intensivering van de akkerbouw vrijwel uit het agrarisch landschap verdwenen zijn. Een aantal zeer zeldzame soorten uit onderhavige beschermingscategorie groeit op stenige standplaatsen en kan op oude muren aangetroffen worden. In tegenstelling tot de voormalige Flora- en Faunawet zijn door de Wet natuurbescherming niet alle orchideeënsoorten meer beschermd. Onder de nationale bescherming vallen zo'n 8 soorten die allen in de provincie Noord-Brabant uiterst zeldzaam of uitgestorven zijn.
Veldbezoek en geschiktheidsbeoordeling	Uitgezonderd een klein binnenplaatsje ontbreekt binnen het gehele plangebied open bodem zonder overkapping. De enige geschikte groeiplekken voor beschermde planten zijn de oude buitenmuren. Echter deze verkeren in dusdanige staat en worden op en dusdanige wijze onderhouden dat elke muurvegetatie in de vorm van vaatplanten uitgesloten kan worden. De enige natuurlijke begroeiingen bestaan uit enkele algemene onkruiden (herderstasje, Canadese fijnstraal, hondsdrif) en mossen (gewoon dikkopmos) tussen het bestratingsmateriaal op het binnenplaatsje, het enige onderdeel van het plangebied dat niet overkapt is en rechtstreeks in verbinding staat met het buitenmilieu.
Effectenbeoordeling	Het plangebied bestaat vrijwel geheel uit bebouwing en is daardoor ongeschikt om beschermde plantensoorten te verwachten. Deze kunnen geheel uitgesloten worden.

4.3.2 Zoogdieren 1 (grondgebonden)

Bescherming en voorkomen	
Habitatrichtlijn	Onder de Europese bescherming van de Habitatrichtlijn vallen een aantal zeezoogdieren, die vanzelfsprekend binnenlands uitgesloten kunnen worden. Binnenlands kunnen als Europees beschermde zoogdieren wel Bever, Otter, Noordse woelmuis en verschillende soorten vleermuizen verwacht worden. Uitgezonderd van vleermuizen (die hier in een apart hoofdstukje behandeld worden) ligt het plangebied te ver buiten het landelijk verspreidingsgebied en specifiek habitatgebied van deze soorten om deze in de nabije omgeving te verwachten.
Nationaal beschermd (geen vrijstelling)	Op basis van de verspreidingsgegevens en ligging van het plangebied binnen verstedelijkt gebied kunnen in de nabijheid van het plangebied een beperkt aantal soorten uit het middelzware beschermingsregiem waarvoor geen vrijstelling geldt verwacht worden. Dit betreffen in de eerste de eekhoorn, kleine marterachtigen en steenmarter. De bescherming zonder vrijstelling van kleine marterachtigen, als wezel, bunzing en hermelijn geldt alleen de provincies Noord-Brabant en Noord-Holland. Deze soorten komen vrij algemeen voor en zijn moeilijk vast te stellen op basis van een kort en éénmalig veldbezoek. Deze zoogdieren verplaatsen zich vooral via lijnvormige landschapselementen zoals houtwallen en greppels. Landschapselementen in een geschikt habitat voor kleine marterachtigen zijn o.a. struwelen, hoge graslandvegetatie, houtstapels, holle bomen, houtwallen, takkenrillen of stapels stenen of puin. Voor de bunzing is water in de nabijheid van belang. De steenmarter is in het westen van Noord-Brabant nog een zeldzame verschijning; zijn verspreiding concentreert zich voornamelijk in het oosten van het land. De soort gewoonlijk duidelijke sporen na als uitwerpselen, prooi-resten, stank en krabsporen.
Nationaal beschermd (vrijstelling)	Een nationale bescherming met vrijstelling geldt voor een aantal algemene zoogdieren die in de meeste gevallen als uitgesproken cultuurvolger gelden. Uit deze beschermingscategorie kunnen in het bijzonder binnen of nabij het plangebied, en binnen de bebouwde omgeving in het algemeen, kleine zoogdiersoorten als bosmuis, verschillende soorten spits- en woelmuisen, en egel verwacht worden. Voor alle beschermde soorten van deze categorie is slechts de zorgplicht van toepassing, d.w.z. dat onnodig doden of verwonden vermeden dient te worden.

Onderzoek en effectenbeoordeling	
Veldonderzoek	Tijdens het veldbezoek werd in het bijzonder gelet op sporen van steenmarter en de kleine marterachtigen bunzing en hermelijn. Daar de binnenruimten ordelijk en overzichtelijk ingericht waren, waarbij allerlei losliggende zaken waartussen of waaronder de dieren zich kunnen verstoppen ontbreken, kan aanwezigheid van deze soorten relatief gemakkelijk op basis van een sporenonderzoek vastgesteld worden. Dit sporenonderzoek heeft geen aanwezigheid van zoogdieren of sporen daarvan binnen het plangebied kunnen vaststellen.

Effecten-beoordeling	<i>effecten</i> De eekhoorn kan in de nabije stadsparken voorkomen, maar kan voor het plangebied geheel uitgesloten worden wegens het ontbreken van geschikte groenstructuren. Ook het ontbreken van natuurlijke groenstructuren is een negatieve factor om kleine marterachtigen te verwachten. Door de ontoegankelijkheid van de bebouwing, de ordelijke staat waarin deze verkeert en gebrek aan schuilgelegenheid kunnen deze verder uitgesloten worden. De ontoegankelijkheid van de bebouwing en afwezigheid van verblijfssporen is nog meer dan voor kleine marterachtigen, voor de steenmarter een factor om deze uit te sluiten. <i>conclusie</i> Op basis van het resultaat van het gepleegde veldbezoek, inrichting en onderhoud van het plangebied kan daarom aanwezigheid van verblijfplekken van beschermde zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt geheel uitgesloten worden. Niet geheel uitgesloten kunnen worden een aantal kleine zoogdieren waarvoor een vrijstelling geldt en die zich binnenpands kunnen ophouden. Dit betreft in de eerste instantie huisspitsmuis en bosmuis. Voor deze soorten dient uitsluitend de zorgplicht (Wnb art 1.11) in acht worden genomen.
-----------------------------	--

4.3.3 Zoogdieren 2 (vleermuizen)

Bescherming, voorkomen en verspreiding	
Bescherming	Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft ook de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". <i>Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.</i> <i>Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.</i>
Voorkomen en verspreiding	Op basis van omgevingskenmerken worden binnen de directe omgeving vooral soorten verwacht die in hoge mate een binding hebben met verstedelijkt gebied. De betreft in de eerste instantie de gewone dwergvleermuis; de meest algemene vleermuis in Nederland die vrijwel overal binnen de bebouwde omgeving voorkomt. De laatvlieger komt ook algemeen in de bouwde

	omgeving voor, maar minder talrijk dan de gewone dwergvleermuis. Beide soorten verblijven uitsluitend in bebouwing. Daar op korte afstand van het plangebied ook stadsparken met oude bomen aanwezig zijn kan ook de boom bewonende rosse vleermuis en, als uitgesproken soort van het besloten landschap, de gewone grootoorvleermuis binnen de omgeving verwacht worden. De gewone grootoorvleermuis verblijft zowel in bomen als bebouwing. Binnen bebouwing prefereert deze droge zolderruimten.
--	---

Veldbezoek en effectenbeoordeling

Veldbezoek

Verblijf en verblijfsmogelijkheden

Tijdens het veldbezoek is alle bebouwing onderzocht op verblijf en verblijfssporen van vleermuizen. Deze werden nergens geconstateerd. Ook is de bebouwing onderzocht op geschikte verblijfsmogelijkheden, waarbij het volgende geconstateerd werd.

- Inpandig is een klein kelderruimte aanwezig waar winterverblijf kan worden gevonden indien deze toegankelijk van buiten zou zijn. De enige verbinding met buiten wordt door een ontluchtungskanaal gevormd dat op de kleine binnenplaats uitkomt. Ten tijde van het veldbezoek was deze enige toegangsmogelijkheid voor vleermuizen en andere kleine fauna geheel verstopt met bladinal.
- De rest van de binnenruimten kennen, uitgezonderd een aantal kast- en toiletruimten, een te hoge inval van daglicht voor verblijf van vleermuizen. Ook werden nergens geschikte toegangsmogelijkheden van buiten geconstateerd
- Er ontbreekt een dakkap met dakpannen waaronder verblijf kan worden gevonden. Wel is rond alle gevels van het hoofdgebouw en bekisting van de dakgoot aanwezig die over de grootste lengte strak tegen de muur zit. Echter op verschillende plekken, en in het bijzonder aan de noordgevel (waar de bomen staan), zijn ruime openingen tussen muur bekisting aanwezig. Dit zijn bij uitstek de plekken waar vleermuizen verblijf zoeken. Dit verblijf zal uitsluitend zomerverblijf betreffen. Ook zijn er op een aantal plekken beschadigingen aanwezig waardoor de vleermuizen de bekisting in kunnen. Niet uit te sluiten is dat buiten het zichtveld nog meer toegangsmogelijkheden zijn.
- De buitengevels bevatten geen toegangen tot de spouwruimten. Gelet op de ouderdom van de bebouwing worden geen spouwmuren verwacht.
- Aan de voorgevel zijn borden met bedrijfsnaam en reclameboodschappen aangebracht. Hoewel tussen de borden wat licht wordt doorgelaten is het niet uit te sluiten dat vleermuizen tussen de borden zomerverblijf kunnen vinden.
- Ook de bomen aan de noordgevel zijn geïnspecteerd. Er werden aan de bomen geen spechtenholten, rottingsholten en loshangende schors geconstateerd die verblijf aan vleermuizen kunnen bieden.

Leefgebied

Daar het plangebied vrijwel geheel bebouwd is kan uitgesloten worden dat het plangebied anders dan voor verblijf functioneel voor vleermuizen kan zijn. Hooguit kan rond de bomen aan de noordgevel gefoerageerd worden; wat zeker het geval zal zijn indien de bebouwing verblijfplekken bevat.

Kier tussen muur en houtwerk van bekisting

Beschadiging van bekisting

Effecten- beoordeling

Verblijf en verblijfsmogelijkheden

Tijdens het veldbezoek werden geen verblijfplekken vastgesteld, wel werden geschikte zomerverblijfsmogelijkheden in en achter gevelbetimmering vastgesteld. Niet uitgesloten kan worden, indien de sloop binnen de actieve periode van vleermuizen plaats vindt, vleermuizen verstoord, beschadigd of vernietigd worden. Sloop van de bebouwing kan een permanent verlies van zomerverblijfplekken betekenen. De enige winterverblijfsmogelijkheid biedt de kleine kelder in het gebouw. Echter deze is momenteel niet toegankelijk van buiten voor vleermuizen.

Leefgebied

Daar het plangebied vrijwel geheel bebouwd is kan uitgesloten worden dat het plangebied anders dan voor verblijf functioneel voor vleermuizen kan zijn.

Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen ingreep kunnen zomerverblijfplekken van vleermuizen verloren gaan. Echter het ligt niet in de verwachting dat er verblijfplekken verloren gaan waarvan het verlies van invloed is op de staat van instandhouding van de lokale vleermuispopulaties. Er dienen wel voorzorgsmaatregelen genomen te worden om verstoring, vernietiging of beschadiging van verblijvende vleermuizen te voorkomen. Het verlies van zomerverblijfplekken dient gecompenseerd en gemitigeerd te worden. Om vast te stellen of er inderdaad verblijfplekken aanwezig zijn is vervolgonderzoek nodig.

4.3.4 Vogels

Bescherming, bescherming

Alle vogels zijn Europees beschermd door middel van de **Vogelrichtlijn**. In de Wet natuurbescherming worden alle broedende vogels strikt beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd (zie overzicht hieronder). Voor een verdere toelichting zie bijlage2.

Beschermings- categorieën.

Soorten uit categorieën 1, 2, 3 en 4 (een ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk is.
Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

	<i>Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif, en Zwarte wouw.</i> Soorten uit de categorie 5, jaarrond bescherming verblijfplekken optioneel <i>Soorten: Blauwe reiger, Boerenwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiswaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.</i> Overige soorten: verblijfplekken alleen beschermd indien sprake is van een daadwerkelijk broedgeval <i>Soorten: overige soorten</i>
voorkomen en verspreiding	
Categorie 1, 2, 3 en 4	Verblijfplekken in gebouwen Uit deze zwaarste beschermingscategorie worden een aantal soorten verwacht worden die als uitgesproken cultuurvolgers gelden en voor hun verblijfsmogelijkheden geheel afhankelijk van bebouwing zijn. Binnen een ruime straal rond het plangebied kunnen uit deze categorie huismus, gierzwaluw, slechtvalk, kerkuil en steenuil verwacht worden. Huismus en gierzwaluw zijn als typische stadsvogels het meest relevant voor het plangebied. De bebouwing is niet van het type waaraan of waarbinnen de slechtvalk nestelt. Kerkuil en steenuil zullen de sterk verstedelijkte omgeving van het plangebied mijden en eerder de stadsparken en de stadsranden dichter bij het buitengebied opzoeken. Verblijfplekken in bomen Onder de zware beschermingscategorie vallen ook een aantal roofvogels die nesten onderhouden in bomen. De nestelplekken kunnen holten in bomen betreffen, zelfgemaakte nesten in bomen en grote nesten in bomen van andere vogels. Veel van deze soorten, buizerd, havik, wespendif, boomvalk en sperwer zijn gebonden aan bossen en bosranden of foerageren boven het open veld. Sperwer en ransuil kunnen ook binnen stedelijk gebied voorkomen als er voldoende beschuttend en dicht groen in tuinen en stadsparken is om te nestelen of te verblijven. Het plangebied biedt te weinig groen en ligt te ver buiten het habitatgebied van de meeste van deze soorten om voor deze soortgroep relevant te zijn. Overige soorten Andere soorten anders dan roofvogels, uit deze categorie waarvoor de strikte bescherming geldt en binnen straal van 0-5 km rond het plangebied verwacht kunnen worden, zijn soorten, als roek, grote gele kwikstaart en ooievaar. Het plangebied kan door zijn ligging als weinig relevant geacht worden voor deze soorten. De roek is een koloniebroeder in bomen, de ooievaar wijkt om te broeden ook uit naar menselijke bouwwerken als hoogspanningsmasten en schoorstenen en de grote gele kwikstaart broedt in hopen in oeverwanden van beken en andere wateren.
Categorie 5	De strikte bescherming van nestelplekken van soorten uit de deze categorie geldt alleen als er zwaarwegende ecologische omstandigheden daartoe aanleiding geven. In het algemeen geldt niet zozeer de bescherming van de

	nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid. De bescherming houdt verband met de schaarste van het type nestgelegenheid. Veel van deze soorten zoeken nestgelegenheid op beschutte plekken in holten, hopen en kieren. De jaarronde bescherming geldt alleen als de populatie sterk onder druk staat. Boerenwaluw en huiswaluw worden vaak als koloniebroeders aangetroffen op boerenerven en onderhouden vaste verblijfplekken waar ze jaarlijks weer naar terugkeren. De meeste soorten uit deze middelzware beschermingscategorie onderhoudt in principe geen vaste nestplekken, zoals een aantal algemene tuin en stadsvogels, maar keren wel vaak tot dezelfde plek of locatie terug.
Overig	Voor de groep uit de laagste beschermingscategorie geldt de bescherming van de nesten en broedplekken in alle gevallen uitsluitend als daadwerkelijk sprake is van een broedgeval. Hiervoor is artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 van toepassing. Verbod van opzettelijke verstoring is bij ingang Wnb niet (meer) van toepassing voor deze categorie.

Effectenbeoordeling

Veldonderzoek	De opvallendste vogelwaarneming betrof een klein groepje kauwen in de stadsbomen aan de noordkant van het plangebied. Overige waarneming betroffen een aantal algemene stadsvogels die men verwachten kan. Binnenpands werd geen aanwezigheid van vogels noch verblijfssporen vastgesteld die wijzen op aanwezigheid van vogels. Geschikte toegangsmogelijkheden ontbreken geheel. De bebouwing is aan de buitenkant in het bijzonder onderzocht op verblijf en verblijfsmogelijkheden van huismus en gierwaluw. De bekisting van de dakgoot is daarvoor het meest geschikt. Echter er werden geen geschikte invliegopeningen geconstateerd die ruim genoeg voor gierwaluwen zijn. Voor de huismus ontbraken binnen het gezichtsveld geschikte invliegopeningen en sporen die wijzen op aanwezigheid van nestplekken. Binnen de directe omgeving werd na onderzoek geen aanwezigheid van een huismussenpopulatie vastgesteld.
Verblijfplekken Jaarrond beschermd	Door het ontbreken van groenstructuren en ligging binnen verstedelijkt gebied kunnen de meeste soorten die jaarrond beschermd verblijfplekken in bomen en ander groen onderhouden uitgesloten worden. Het plangebied ligt ook te ver buiten het optimaal habitatgebied van soorten (steenuil, kerkuil) die als cultuurvolger binnen het kleinschalig agrarisch landschap gelden en binnen of aan bebouwing verblijven. Ook door zijn inrichting, huidige gebruik en onderhoud is het plangebied voor deze en andere vogelsoorten ongeschikt om binnenpands verblijfplekken te onderhouden. Op basis van zijn ligging en inrichting wordt het plangebied hooguit relevant geacht voor uitgesproken stadsvogels als huismus en gierwaluw. Potentieel is de bekisting rond de regengoot de enige geschikte plek voor deze soorten om verblijfplekken te vestigen. Echter op basis van de resultaten van het veldbezoek wordt het niet waarschijnlijk geacht dat dit

	het geval is. Negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels worden ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling niet verwacht.
overige soorten	<i>Categorie 5</i> Er werden buiten de algemene tuin- en stadsvogels (koolmees) geen vogels geconstateerd uit categorie 5, de middelzware beschermingscategorie. Met de herontwikkeling van het plangebied wordt niet verwacht dat nestgelegenheid voor categorie 5- soorten verloren gaat. Alsnog zijn er ook geen ecologische omstandigheden om nesten van deze soorten een jaarrond beschermde status te geven. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient wel het broedseizoen voor deze soorten in acht worden genomen bij het aantreffen van broedgevallen. <i>Overige soorten</i> Voor de overige soorten geldt de bescherming alleen als er daadwerkelijk sprake van een broedgeval is. Buiten een klimopstruik en de stadsbomen aan de noordkant van het plangebied ontbreekt groen binnen de invloedssfeer van de ontwikkeling waarbinnen nestgelegenheid kan worden gevonden. Ook voor vogels uit deze categorie die in of aan bebouwing broeden als (witte kwikstaart, kauw, stadsduif) ontbreken duidelijk zichtbare toegangsmogelijkheden tot in de bekisting van de dakgoot om daar te broeden. Wel kunnen de stadsbomen binnen de directe invloedssfeer van het plangebied als rustplek voor kauen functioneren. Om een overtreding van artikel Wnb artikel 3.1 lid 2 te voorkomen dient het broedseizoen in acht worden genomen bij het aantreffen van broedgevallen.

4.3.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen	De reptielsoorten die in de wijdere omgeving voorkomen als de gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm zijn strikt gebonden aan hoogwaardig natuurlijk terrein van heide, heideachtig terrein en bossen om daarbuiten binnen stedelijk en agrarisch gebied te verwachten. Voor de zeldzame gladde slang geldt de strikte bescherming van de Habitatrichtlijn; de soort is op relatief een korte afstand van het plangebied bekend van de het landgoed de Moeren en de Oude Buisse Heide. De enige reptielen die in Brabant met enige frequentie voorkomen zijn de hazelworm en levendbarende hagedis. Deze soorten vallen onder de nationale bescherming en voor hen geldt geen vrijstelling. De levendbarende hagedis is een tamelijk algemene soort van heide en heideachtig terrein. De hazelworm is binnen Brabant een tamelijk zeldzame soort en komt binnen een zeer beperkt verspreidingsbeeld voor. De soort is gebonden aan heideterrein en bosgebied met een structuurrijke onderbegroeiing.
------------------	--

Amfibieën	<i>Habitatrichtlijn</i> Ook veel amfibiesoorten uit de strikt beschermde categorie die binnen de ruimere omgeving verwacht kunnen worden, als heikikker, poelkikker en rugstreeppad en kamsalamander zijn binnen Noord-Brabant te specifiek gebonden aan een hoogwaardig stabiel watermilieu en/of een landbiotoop van heide, heideachtig terrein, stuifzanden en schraal grasland om binnen agrarisch of bebouwd gebied te verwachten. Theoretisch gezien geldt deze isolatie minder voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is een meer mobiele soort van minder stabiele watermilieus die landelijk op veel plekken in agrarisch gebied en tot binnen stedelijk gebied voorkomt. Binnen Brabant is de soort betrekkelijk zeldzaam en wordt de buiten de optimale biotoop van heide en stuifzanden veel minder vaak aangetroffen dan elders in het land. De soort is in het algemeen een kolonisor op allerlei braakliggend terrein en plant zich daar veelal voort in ondiepe tijdelijke plassen. <i>Nationaal beschermd (geen vrijstelling)</i> De enige nationaal beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt die binnen de provincie Noord-Brabant vrij algemeen voorkomen zijn de vinpootsalamander en alpenwatersalamander. De vinpootsalamander is te specifiek gebonden aan heidevennen om buiten natuurgebied te verwachten. De alpenwatersalamander is minder kieskeurig en is in de eerste instantie een soort van bosvijvers. <i>Nationaal beschermd (vrijstelling)</i> De nationaal beschermde soorten waarvoor een vrijstelling geldt, betreffen een vijftal soorten amfibiesoorten die landelijk zeer algemeen voorkomen: de kleine watersalamander, bruine kikker, twee soorten groene kikkers (bastaardkikker en meerkikker) en de gewone pad. De meerkikker komt algemeen in het westelijk deel van het land voor en is in het oosten zeldzaam. Voor al deze soorten geldt alleen de zorgplicht.
Vissen	Voor deze soortgroep is het plangebied niet relevant wegens het ontbreken van een watermilieu.
Veldbezoek	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar die ongunstig is voor waarneming van amfibieën en reptielen. Binnen de omgeving, zover er nog enig groen en een onbestrate bodem aanwezig is, kunnen hooguit een aantal zeer algemene amfibiesoorten waarvoor een vrijstelling geldt verwacht worden. Dit betreft in de eerste instantie de gewone pad en de bruine kikker, zeer algemene soorten die minder direct aan het watermilieu gebonden zijn. Echter het plangebied kan door zijn inrichting ook voor deze soorten als ongeschikt beoordeeld worden.
Effecten beoordeling	Het plangebied is door een inrichting die geheel uit bebouwing bestaat en door de geïsoleerde ligging binnen verstedelijkt gebied van de bekende habitatgebieden van de meest kwetsbare soorten, geheel ongeschikt om beschermde soorten uit de groepen van reptielen, amfibieën en vissen te verwachten. Negatieve effecten op deze soortgroepen kunnen geheel uitgesloten worden, ook geldt dit voor de algemene amfibiesoorten die binnen de directe omgeving verwacht kunnen worden.

4.3.6 Ongewervelden

Vlinders en libellen	Onder de Europese bescherming van de habitatrichtlijn vallen 7 soorten dagvlinders en 8 soorten libellen. Genoemde soorten zijn allen zeldzaam en gebonden aan hoogwaardige milieus van heide, vennen, beken, moerassen en rivieren. Voor de provincie Noord-Brabant zijn van bijzonder belang de drie witsnuitlibellen, sierlijke, oostelijke en gevlekte witsnuitlibel. Witsnuitlibellen zijn specifiek gebonden zijn aan het zwak gebufferd watermilieu van vennen en andere kleine waters. Op basis van hun zeldzaamheid, verspreidingsbeeld en specifieke habitatvereisten kunnen deze soorten voor het stedelijk gebied waarbinnen het plangebied ligt uitgesloten worden. Onder de nationale bescherming zonder vrijstelling vallen 20 soorten dagvlinders en 7 libelsoorten. De meeste soorten zijn dusdanig zeldzaam dat de verwachtingskans bijzonder klein is om buiten natuurgebieden aan te treffen.
Overige ongewervelden	Uit de overige groepen van ongewervelden die Europees beschermd zijn door de Habitatrichtlijn vallen 2 soorten weekdieren en 5 keversoorten. Van de twee weekdieren is De Bataafse stroommossel vrijwel uitgestorven. De andere soort, het waterslakje de platte schijfhoorn, komt verspreid voor in de Utrechtse en Zuid-Hollandse laagveengebieden en in delen van Friesland. Binnen de zuidelijke provincie zijn de vindplaatsen uiterst schaars. Van de 5 keversoorten zijn twee soorten waterroofkevers; de andere 3 soorten betreffen keversoorten die specifiek gebonden zijn aan oude bossen of vrijstaande oude bomen met veel dood hout. De binding met dood hout, dat in de Nederlandse intensief onderhouden bossen meestal snel geruimd wordt, maakt deze soorten kwetsbaar en is de reden van de zware bescherming. Van genoemde keversoorten ligt het landelijk verspreidingsgebied van de vermiljoenkever uitsluitend in de provincies Noord-Brabant en Zuid-Limburg. De kever heeft een voorkeur voor vochtige bossen. Onder de nationale bescherming vallen één keversoort, het vliegend hert en de enige inlandse rivierkreeft, de Europese rivierkreeft. De Europese rivierkreeft is landelijk vrijwel uitgestorven. Het vliegend hert is specifiek gebonden aan oude eikenbossen met dood hout in verschillende rottingsstadia. Dit bostype ontbreekt in de nabijheid van het plangebied.
Veldbezoek	Het veldbezoek vond plaats in een tijd van het jaar die ongunstig is voor waarneming van veel soorten uit deze groep
Effecten-beoordeling	Door zijn ligging in stedelijk gebied en een inrichting, waarbij groenstructuren en een watermilieu geheel ontbreken, toont het plangebied een grote ongeschiktheid om soorten uit deze groepen te verwachten. Negatieve effecten ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling kunnen daarom geheel uitgesloten worden voor soorten uit de groep van ongewervelden.

4.4. Bescherming houtopstanden

Wet natuur bescherming	Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom waardoor de Wet natuurbescherming betreffende de bescherming van houtopstanden niet van toepassing.
APV-bomenkap	Het oppervlak dat als plangebied wordt aangemerkt bevat geen houtopstanden. Wel zijn er binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkeling twee wegbomen op openbaar grondgebied aanwezig. Het voornemen is om deze niet te kappen waardoor een overtreding van de APV-bomenkap niet aan de orde is.
Effecten-beoordeling	Overtreding van Wet natuurbescherming op dit punt en eveneens de gemeentelijke APV-bomenkap kan voor het plangebied uitgesloten worden.

5 Conclusie

5.1. Samenvatting effectenbeoordeling

Natura 2000-gebied

Gelet op de kleinschaligheid en aard van de voorgenomen ontwikkeling en ligging op voldoende geruime afstand tot Natura 2000 kunnen negatieve effecten op Natura 2000 gebied als een kwaliteitsverlies of overschrijding van de gestelde drempelwaarden geheel uitgesloten worden.

Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS)

Er worden geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS aantasten gelet op de aard en schaal van de voorgenomen ingrepen en ontwikkeling en de ligging op voldoende afstand. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

Groenblauwe mantel en Attentiegebied NNB

Door de ligging van het plangebied buiten de speciale provinciale beschermingszones van Groenblauwe mantel en Attentiegebied NNB kunnen overtredingen van artikel 12 en 6 van de Verordening ruimte NB uitgesloten worden.

Soorten Habitatrichtlijn

De enige soort die onder strenge beschermingsregiem van de Habitatrichtlijn vallen en met enige waarschijnlijkheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de gewone dwergvleermuis. Binnen het plangebied zijn geschikt verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen aanwezig. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of negatieve effecten op verblijfplekken en functioneel leefgebied van vleermuizen, waarvoor een strikt beschermingsregime geldt, uitgesloten kunnen worden.

Soorten nationaal beschermd (geen vrijstelling)

Verblijfplekken van deze soorten kunnen binnen het plangebied en invloedssfeer daarvan geheel uitgesloten worden.

Jaarrond beschermde verblijfplekken van zoogdieren en vogels

Binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan kunnen alleen jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen niet geheel uitgesloten worden. Om vast te stellen of er negatieve effecten op jaarrond beschermde verblijfplekken mogelijk zijn en welke maatregelen nodig zijn om eventuele negatieve effecten te compenseren en te mitigeren, is nader onderzoek nodig. Als gevolg van de ontwikkeling worden verder geen negatieve effecten verwacht op verblijfplekken en elementen die van essentieel belang kunnen zijn voor de instandhouding van het functioneel leefgebied van soorten waarvoor een strikte bescherming geldt.

Beschermde houtopstanden

Binnen het plangebied ontbreken houtopstanden die beschermd zijn via de Wet natuurbescherming of kapvergunning plichtig zijn.

5.2 Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming

Wetgeving	Mogelijke overtredingen
Natura 2000-gebieden Wnb hoofdstuk 2 §2.1 t/m §2.5.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de Natura 2000 -wetgeving, zoals die vastgelegd zijn hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn, niet aan de orde.
NNN-gebied Verordening ruimte NB-artikel 5.1.lid 7.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van gebieden die onder het Natuur Netwerk Nederland (NNN) vallen, zoals vastgelegd artikel 5 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant, zijn niet aan de orde.
Groenblauwe mantel en Attentiegebied ecologische hoofdstructuur Verordening ruimte NB-artikel 6.7 en 6.8 lid 1.	Overtreding van de verbodsbepalingen van de wetgeving ter bescherming van de gebieden die onder de overige provinciale beschermingszones vallen, zoals vastgelegd artikel 6 en 12 van de Verordening Ruimte Noord-Brabant worden niet verwacht.

Soortenbescherming

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §3.1 art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Als het broedseizoen onvoldoende in acht genomen wordt is een overtreding van Wnb artikel 3.1 lid 2 mogelijk. Zie voor toelichting hoofdstuk 6.1 voor te nemen voorzorgsmaatregelen om een overtreding te voorkomen.
Wnb §3.1 art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten op en verstoring verwacht van de jaarrond beschermde verblijfplekken en het functioneel leefgebied van vogels uit de beschermingscategorieën 1t/m 5. Overtreding van Wnb art 3.1 lid 4 en lid 5 is niet aan de orde.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 4 Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Negatieve effecten op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die strikt beschermd zijn doormiddel van de Habitatrichtlijn kunnen niet geheel uitgesloten worden. Om vertreding van Wnb art 3.5 lid 4 te voorkomen dienen afdoende voorzorgsmaatregelen genomen te worden. Nader onderzoek naar verblijfplekken van vleermuizen om vast te stellen of een overtreding mogelijk is.
Wnb §3.2 art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Ten gevolge van de herontwikkeling kan verstoring van diersoorten die strikt beschermd zijn niet geheel uitgesloten worden Om overtreding van Wnb art 3.5 lid 2 te voorkomen dienen afdoende voorzorgsmaatregelen genomen te worden. Nader onderzoek naar verblijfplekken van vleermuizen om vast te stellen of een overtreding mogelijk is.
Wnb §3.5 art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.	Er worden ten gevolge van de herontwikkeling geen negatieve effecten verwacht op de jaarrond beschermde verblijfplekken van dieren die onder de nationale bescherming van “andere soorten” vallen. Overtreding van Wnb art 3.10 lid 1b niet aan de orde.

Wnb §3.2 art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.5 lid 5.
Wnb §3.3 art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Binnen het plangebied worden geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten verwacht en daarmee geen overtreding van Wnb art 3.10 lid 1c.
Wnb §1.3 art 1.11 Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000 gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.	Indien onvoldoende zorgvuldig te werk wordt gegaan bij uitvoering van de werkzaamheden kan een overtreding plaats vinden van verbodsbepalingen in Wnb §1.3 art 1.11 die de zorgplicht betreffen. Zie hoofdstuk 6.1 voor de te nemen voorzorgsmaatregelen en mitigatie.

Bescherming houtopstanden

wetgeving	Mogelijke overtredingen
Wnb §4 art 4/ APV Bomenkap	Er vindt geen kap plaats. Overtreding Wnb §4 art 4/ APV is niet aan de orde

Vervolgonderzoek

Indien onvoldoende garanties gegeven kunnen worden om verblijfplekken van vleermuizen niet te verstoren, beschadigen of vernietigen is nader onderzoek noodzakelijk naar aanwezigheid van verblijfplekken en eventueel passende mitigatie- en compensatiemaatregelen. Dit onderzoek dient jaarrond te geschieden en uitgevoerd te worden naar het Vleermuizenprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureaus

Ontheffingsaanvraag

Indien niet gegarandeerd kan worden dat negatieve effecten op vleermuizen en hun verblijfplekken voorkomen kunnen worden of niet afdoende gemitigeerd en gecompenseerd kunnen worden, is een ontheffingsaanvraag nodig. Dit geldt ook als het broedseizoen van vogels (zie hoofdstuk 6.1) niet in acht kan worden genomen.

Samenvatting

De voorgenomen ontwikkeling kan tot gevolg hebben dat vleermuizen verstoord worden en dat zomerverblijfplaatsen verloren gaan. Om een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen is nader onderzoek nodig naar verblijfplekken en maatregelen om eventuele negatieve effecten op vleermuizen en hun verblijfplekken te mitigeren en te compenseren.

6 Voorzorgsmaatregelen, mitigatie en aanbeveling.

6.1 Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is. Als men binnen het broedseizoen wil werken geldt de aanbeveling om de locatie voorafgaande het broedseizoen ongeschikt te maken voor broedende vogels en vervolgens voorafgaande de werkzaamheden het plangebied te controleren op broedende vogels. Hierbij bestaat het risico dat de werkzaamheden uitgesteld dienen te worden als een broedgeval geconstateerd wordt.
- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, en ook voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

6.2 Bijzondere voorzorg- en mitigatiemaatregelen

- Er dient nader onderzoek gedaan te worden naar de aanwezigheid van verblijfplekken van vleermuizen middels een jaarrond onderzoek op basis van het actuele Protocol vleermuizen van het Netwerk groene Bureaus. Dit onderzoek vindt plaats in de periode 15 april-1 oktober en heeft tot doel om verblijfplekken en de functies daarvan vast te stellen. Op basis van dit onderzoek kan een mitigatie- en compensatieplan opgesteld worden naar de richtlijnen die gegeven worden in de Kennisdocumenten vleermuizen die uitgegeven worden door BIJ12, het samenwerkingsorgaan van de 12 provincies. Deze maatregelen hebben betrekking op mitigatiemaatregelen tijdens de uitvoerende werkzaamheden en compensatie voor verlies van verblijfplekken en foerageergebied.

6.3 Aanbeveling en advies

- Als aanbeveling geldt het inbouwen van verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen in de nieuwbouw. Hiervoor zijn inbouwkasten in alle maten en van verschillend soorten materialen in de handel.
- Enkele veel gebruikte methoden om de effecten van lichthinder te beperken zijn:
 - niet uitstralende armaturen
 - lagere armaturen (dan zijn er wel meer nodig)
 - verlichting met een lagere lichtintensiteit
 - tijdelijke verlichting (slechts een deel van de nacht aan), en alleen op plekken waar het echt nodig is
 - Het gebruik van sensoren die in werking treden als verlichting nodig is
 - de verlichting afschermen met struiken zodat het licht niet verstrooid wordt naar plekken waar het niet nodig is.

- **Natuur inclusief bouwen**

Natuur inclusief bouwen is een verzamelterm voor tal van maatregelen en manieren om natuur te integreren bij de bouw van woningen, kantoren en andere gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan het plaatsen van neststenen of vogelvides voor huismussen en vleermuiskasten in de gevel van de nieuwe woning. Natuur inclusief bouwen bevordert de biodiversiteit en ons leefklimaat!

Voor meer informatie over natuur inclusief bouwen zie onderstaande websites:

www.stadszaken.nl/ruimte/groen/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten.

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/hulp-van-vogelbescherming .

www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/goede-voorbeelden .

www.checklistgroenbouwen.nl

www.operatiesteenbreek.nl

7. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest Afrika. Tirion Natuur.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12
- Kennisdocument Huismus. *Passer domesticus*. Versie 1.0 juli 2017. BIJ12

Internetsites

- www.minlnv.nederlandsesoorten.nl/
- www.Verspreidingsatlas.nl
- www.dassenwerkgroepbrabant.nl
- www.ed.nl
- www.quickscanhulp.nl
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.kaartbank.brabant.nl

BIJLAGE 1 - TOELICHTING SOORTENBESCHERMING

De **Conventie van Bern** is een internationaal verdrag over het behoud van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten en de daarbij behorende grensoverschrijdende natuurlijke leefmilieus in Europa. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare soorten en aan soorten die met uitsterven worden bedreigd. Het verdrag werd in 1979 ondertekend door de Europese Unie, Monaco, Burkina Faso, Marokko, Tunesië en Senegal en ligt aan de basis van de huidige Europese en nationale natuurwetgeving.

De **Conventie van Bonn** is een internationaal verdrag met het doel migrerende diersoorten te beschermen. Het verdrag werd in 1979 in Bonn getekend onder auspiciën van de VN.

De **Habitatrichtlijn (HR)** is in 1992 door de Europese Unie vastgesteld en gericht op het waarborgen van de biologische diversiteit in de Europese Unie door natuurlijke habitatten en wilde dier- en plantensoorten die van Europees belang zijn in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De **Vogelrichtlijn** is in 1979 door de Europese Unie vastgesteld gericht op de instandhouding van alle natuurlijk in Europa in het wild levende vogelsoorten.

Bijlage	categorie	Habitatrichtlijn/ Vogelrichtlijn	Wnb
Bern1	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde plantensoorten	HR-bijlage 2	§ 3.2 art 3.5
Bern 2	Strikt beschermde diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bern 3	Beschermde diersoorten	HR-bijlage 2 en 5	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn 1	Strikt beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.2 art 3.5
	Strikt beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1
Bonn2	Beschermde (migrerende) diersoorten	HR-bijlage 4	§ 3.3 art 3.10
	Beschermde (migrerende) vogelsoorten	Vogelrichtlijn	§ 3.1 art 3.1

TABEL 2 - SOORTEN VAN DE VOGELRICHTLIJN

Algemeen

Alle Europese inheemse vogels zijn beschermd met de Vogelrichtlijn, waarbij een onderscheidt gemaakt kan worden van soorten waarvoor een striktere bescherming geldt (vermeldt in bijlag 2 van de Conventie van Bern en bijlage 1 van het Verdrag van Bonn) en soorten waarvoor die bescherming minder strikt is (bijlage 3 Bern en bijlage 2 Bonn). Echter voor alle soorten is de bescherming van Wnb § 3.1 art 3.1 van toepassing. Van een aantal soorten zijn ook de verblijfplekken en nesten buiten het broedseizoen beschermd, de zgn. jaarrond beschermde verblijfplekken.

Vogels met jaarrond vaste verblijfplekken

Door de RVO is een lijst van vogelsoorten opgesteld waarbij een onderscheidt is gemaakt tussen de volgende categorieën van beschermde vaste verblijfplekken die deze soorten onderhouden

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Verblijfplekken van soorten uit categorie 1,2,3 en 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd en is ontheffing altijd noodzakelijk. Verblijfplekken van soorten uit categorie 5 zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of “als ecologische omstandigheden” dat rechtvaardigen. Voor deze soorten, die slechts deels vaste nestplekken onderhouden geldt niet zozeer de bescherming van de nestplek zelf, maar meer die van het type nestgelegenheid.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

Soort	categorie	soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	boomklever	5	pimpelmees	5
gierzwaluw	2	boomkruiper	5	raaf	5
huismus	2	bosuil	5	ruigpootuil	5
roek	2	brilduiker	5	spreeuw	5
grote gele kwikstraat	3	draaihal	5	tapuit	5
kerkuil	3	groene specht	5	torenvalk	5
oehoe	3	ekster	5	zeearend	5
ooievaar	3	gekraagde roodstaart	5	zwarte kraai	5
slechtvalk	3	glanskop	5	zwarte mees	5
boomvalk	4	grauwe vliegenvanger	5	zwarte roodstaart	5
buizerd	4	grote bonte specht	5		
havik	4	hop	5		
ransuil	4	huiszwaluw	5		
sperwer	4	ijsvogel	5		
wespendief	4	kleine bonte specht	5		
zwarte wouw	4	kleine vliegenvanger	5		
blauwe reiger	5	koolmees	5		
boerenzwaluw	5	kortsnavelboomkruiper	5		
Bonte vliegenvanger	5	oeverzwaluw	5		

BIJLAGE 3 - SOORTEN VAN DE HABITATRICHTLIJN

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
Bern I				Sporenplanten	Geel schorpioenmos	Hamatocaulis vernicosus
Bern I				Sporenplanten	Tonghaarmuts	Orthotrichum rogeri
Bern I				Sporenplanten	Kleine vlotvaren	Salvinia natans
Bern I				Zaadplanten	Liggende raket	Sisymbrium supinum
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Drijvende waterweegbree	Luronium natans
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Groenknolorchis	Liparis loeselii
Bern I			HR IV	Zaadplanten	kruipend moerasscherm	Apium repens
Bern I			HR IV	Zaadplanten	Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis
	Bern II			dagvlinders	Moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia ssp. aurinia
	Bern II			Haften	Oeveraas	Palingenia longicauda
	Bern II			Libellen	Mercurwaterjuffer	Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale
	Bern II			Zeezoogdieren	Walrus	Odobenus rosmarus ssp. rosmarus
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Dikkopschildpad	Caretta caretta
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Kemp's zeeschildpad	Lepidochelys kempii
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Lederschildpad	Dermochelys coriacea
	Bern II	Bonn I	HR IV	Reptielen	Soepschildpad	Chelonia mydas
	Bern II	Bonn I	HR IV	zeezoogdieren	Bultrug	Megaptera novaeangliae
	Bern II	Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	Gewone vinvis	Balaenoptera physalus
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	Noordse vinvis	Balaenoptera borealis
		Bonn I	HR IV	Zeezoogdieren	Potvis	Physeter catodon
			HR IV	Amfibieën	Poelkikker	Pelophylax lessonae
			HR IV	Vissen	Houting	Coregonus oxyrinchus
			HR IV	Weekdieren	Bataafse stroommossel	Unio crassus
			HR IV	Weekdieren	platte schijfhoren	Anisus vorticulus
			HR IV	Zoogdieren	Bever	Castor fiber ssp. albicus
			HR IV	Zoogdieren	Hazelmuis	Muscardinus avellanarius
			HR IV	Zoogdieren	Lynx	Lynx ssp. lynx
			HR IV	Zoogdieren	Noordse woelmuis	Microtus oeconomus ssp. arenicola
			HR IV	Zoogdieren	Wilde kat	Felis silvestris ssp. silvestris
			HR IV	Zoogdieren	Wolf	Canis lupus
			HR IV	Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus
			HR IV	Zeezoogdieren	Butskop	Hyperoodon ampullatus
			HR IV	Zeezoogdieren	Dwergvinvis	Balaenoptera acutorostrata
			HR IV	Zeezoogdieren	Griend	Globicephala melas
			HR IV	Zeezoogdieren	Spitsdolfijn van gray	Mesoplodon grayi
			HR IV	Zeezoogdieren	witte dolfijn	Delphinapterus leucas
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Boomkikker	Hyla arborea ssp. arborea
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Geelbuikvuurpad	Bombina variegata ssp. variegata
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Heikikker	Rana arvalis ssp. arvalis
	Bern II		HR IV	Amfibieën	Kamsalamander	Triturus cristatus

Bern I	Bern II	Bonn I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Amfibieën	rugstreeppad	Bufo calamita
	Bern II		HR IV	Amfibieën	vroedmeesterpad	Alytes obstetricans ssp. obstetricans
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	apollovlinder	Parnassius apollo
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	boszandoog	Lopinga achine
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	donker pimperlblauwtje	Maculinea nausithous
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	grote vuurvinder	Lycaena dispar ssp. batava
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	pimperlblauwtje	Maculinea teleius
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	tijmblauwtje	Maculinea arion
	Bern II		HR IV	Dagvlinders	zilverstreephoobeestje	Coenonympha hero
	Bern II		HR IV	Kevers	brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
	Bern II		HR IV	Kevers	gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
	Bern II		HR IV	Kevers	juchtleerkever	Osmoderma eremita
	Bern II		HR IV	Kevers	vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
	Bern II		HR IV	Libellen	bronslibel	Oxygastra curtisii
	Bern II		HR IV	Libellen	gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
	Bern II		HR IV	Libellen	gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
	Bern II		HR IV	Libellen	groene glazenmaker	Aeshna viridis
	Bern II		HR IV	Libellen	noordse winterjuffer	Sympecma annulata ssp. braueri
	Bern II		HR IV	Libellen	oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
	Bern II		HR IV	Libellen	rivierrombout	Gomphus flavipes ssp. flavipes
	Bern II		HR IV	Libellen	sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
	Bern II		HR IV	Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
	Bern II		HR IV	Reptielen	gladde slang	Coronella austriaca ssp. austriaca
	Bern II		HR IV	Reptielen	muurhagedis	Podarcis muralis ssp. brongniardii
	Bern II		HR IV	Reptielen	zandhagedis	Lacerta agilis ssp. agilis
	Bern II		HR IV	Vissen	steur	Acipenser sturio
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	hamster	Cricetus cricetus ssp. canescens
	Bern II		HR IV	Zoogdieren	otter	Lutra lutra ssp. lutra
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bechsteins vleermuis	Myotis bechsteini
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bosvleermuis	Nyctalus leisleri ssp. leisleri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	brandts vleermuis	Myotis brandti ssp. brandti
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	franjestaat	Myotis nattereri
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus ssp. auritus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus ssp. austriacus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus ssp. emarginatus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	meervleermuis	Myotis dasycneme

Bern I	Bern II	Bon I	HR IV	categorie	soort	soort
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros ssp. hipposideros
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	laatvlieger	Eptesicus serotinus ssp. serotinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	meervleermuis	Myotis dasycneme
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	noordse vleermuis	Eptesicus nilssoni ssp. nilssoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	rosse vleermuis	Nyctalus noctula ssp. noctula
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus ssp. murinus
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	vale vleermuis	Myotis myotis ssp. myotis
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	watervleermuis	Myotis daubentoni ssp. daubentoni
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	bruinvis	Phocoena phocoena ssp. phocoena
	Bern II		HR IV	Vleermuizen	dwergpotvis	Kogia breviceps
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gestreepte dolfijn	Stenella coeruleoalba
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gewone dolfijn	Delphinus delphis
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	gewone spitsdolfijn	Mesoplodon bidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	grijze dolfijn	Grampus griseus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	kleine zwaardwalvis	Pseudorca crassidens
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	narwal	Monodon monoceros
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	orca	Orcinus orca
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	tuimelaar	Tursiops truncatus ssp. truncatus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
	Bern II		HR IV	Zeezoogdieren	witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

BIJLAGE 4 - NATIONAAL BESCHERMDE SOORTEN ('ANDERE SOORTEN')

Onder dit beschermingsregime vallen de nationaal beschermde soorten als bedoeld in artikel 3.10 van de Wnb. Internationaal staan deze vermeldt in bijlage 3 van de Conventie van Bern en bijlage 2 en 5 van de Habitatrichtlijn.

soortgroep	soort	soort	bescherming
Amfibieën	alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Amfibieën	vuursalamander	<i>Salamandra</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bosparemoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	duinparemoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	gentiaanblauwtje	<i>Maculinea alcon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote paremoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	iepenpage	<i>Satyrus w-album</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	kommavlinder	<i>Hesperia comma</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenbosparemoervlinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	veldparemoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Andere soorten (bijlage A)
Dagvlinders	zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Andere soorten (bijlage A)
Kevers	vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	gevekte glanslibel	<i>Somatochlora flavomaculata</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	kempense heidelibel	<i>Sympetrum depressiusculum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Libellen	speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Andere soorten (bijlage A)
Kreeftachtigen	europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Andere soorten (bijlage A)
Reptielen	ringslang	<i>Natrix</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Vissen	kwabaal	<i>Lota</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren-	boommarter	<i>Martes martes</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	damhert	<i>Dama dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	das	<i>Meles meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)

Zoogdieren	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	damhert	<i>Dama</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	das	<i>Meles</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	steenmarter	<i>Martes foina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	veldspitsmuis	<i>Crocodyra leucodon</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Andere soorten (bijlage A)
Zoogdieren	grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Sporenplanten	schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	akkerogentroost	<i>Odontites vernus</i> subsp. <i>vernus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i> subsp. <i>foemina</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus</i> subsp. <i>nemorosus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bosdravik	<i>Bromopsis ramosa</i> subsp. <i>benekenii</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys</i> subsp. <i>germanicum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	franjugentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Andere soorten (bijlage B)
	geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus</i> subsp. <i>polyanthemoides</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	karthuiszandje	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Andere soorten (bijlage B)

Zaadplanten	kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	korensla	<i>Arnoseris minima</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	roggelelie	<i>Lilium bulbiferum</i> subsp. <i>croceum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> subsp. <i>campestris</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Andere soorten (bijlage B)
Zaadplanten	zinkviooltje	<i>Viola lutea</i> subsp. <i>calaminaria</i>	Andere soorten (bijlage B)

BIJLAGE 5 - SOORTEN MET EEN VRIJSTELLING

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Vrijstelling voor ingrepen aan bebouwing en erven.
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing													
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn													
Huisspitsmuis		1											
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis		1											
Vos													
Wezel													
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

